

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím:

Menekült tanítók, tanítónők
mint villamoskalauzok

Forrás:

Népszava

Bp.

(Helv)

1916. 13/22

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

371.16

Hely

Idő

"1916"

Személy

Helvszám

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Menekült tanítók, tanítónők mint villamoskalauzok. *)

*

Sándor Pál szive.

Érdekes téma. Sándor Pál vasutkirály ideája. Harangozás, miszés, dalárdavezetés, papöltöztetés, piócafogás, gyógynövény, szederlevélgyűjtés, tűzoltás, rekvirálás, hernyózás, gyomirtás, cserebogárüldözés stb. stb. után egy újabb munkakör. Sándor Pál, honatya, patentja. Mit? Ha a tanítót használja a pap öltöztetésre, az egyház harangozásra, a jegyző irtóknak, a földbirtokos ispánnak, a szövetkezet könyvelőnek, a finánc gabonarekvirálóknak, a község halottkémnek, husvizsgálónak, az iskolaszék lábtörlőnek, miért ne használná a Közuti villamostárnulat kalauzoknak — gondolja Sándor Pál.

Mit? Ha a tanító mindenre alkalmas, miért ne volna alkalmas villamoskalauznak is — gondolja Sándor Pál.

Igen! Sándor Pál ur, a honatya, a vezérigazgató ur, a kalauzkirály, bizonyára azt szerette volna, ha a közoktatásügy menekültjeinek Jankovich Béla dr. miniszter helyett ő lenne a gazdája.

A kalauzkirály, a villamos vasutkirály, a vezérigazgató ur gondoskodó lelke vágya volt, hogy a kultura futva menekült, mindenét vesztett apostolait a társulata nyikorgós, rozoga kocsijaira ültesse, helyesebben állíttassa, mint kalauzokat.

Hogyan történt az eset? Elmondjuk.

Erdély menekült tanárait, tanítóit, a tanítókat és óvónőket nem lehetett mind a Tanítók Házában és annak a környékén elhelyezni. Az elhelyező bizottság örült, ha Budán vagy akár Óbudán és Kelenföldön akadtak jólelkű emberek akik hajlékot adtak szomorú ember-társainknak.

A menekülteket elhelyező bizottságuk arról is gondoskodnia kellett tehát, hogy, akik a Tanítók Házától távol laknak, étkezésre oda, a Szentkirály-utca 47. szám alá, bejárhassanak. Minthogy az elhelyező bizottság nem bővelkedik pénzben és azt nem lehet kívánni, hogy egy hat-héttagu család naponta háromszor nyakába vegye a várost és gyalogszerrerel keresse föl a maga kis reggelijét, ebédjét és vacsoráját, e sorok írója fölkereste Sándor Pál országgyűlési képviselőt, a Budapesti Közuti Villamos Társaság vezérigazgatóját, hogy ebben az inséges, történelmi időkben ajándékozza meg a menekülteket ingyen villamosjegyekkel.

A vezérigazgató ur kijelentette, hogy nagyon szép dolog az inségeseken való segítés akciója. Elhiszi, hogy az elhelyező bizottság csak az arra jogosult, távollakó menekültek számára adná oda az ingyenes jegyeket.

mostársaság üzleti érdekeit kötelese megóvni és ingyenjegyet annál is inkább nem ad, mert a társaság a menekültek javára (Nem a tanítóknak. A szerk.) adakozott. Számol azonban azzal, hogy e rendkívül időkben ki-ki erején fölül megteszi a kötelességét, ő a menekült tanítókon is akar segíteni, amennyiben ezek részére „állást” ad kivétel nélkül mindenkinek.

Megkérdeztem, milyen állást ad? Olyat — felelte a vezérigazgató —, amely állásban napi 8—10 koronát keresnek. A tanítónők, óvónők, tanítók, tanárok 5—6 nap alatt megtanulhatják a jegykezelést a villamosokon és az után fizetést is kaphatnak. Igaz, a társulat nem sokat fizet, de borralalóval, amelyet az utazóközönség ad, lehet naponta 8—10 koronát keresni.

Tiltakoztam ellene. Hasztalan. A vezérigazgató ur, mintha tapasztalatból beszélt volna, mondta: A munka nem szégyen. Nem megvetendő jövedelem, mert a közönségtől „borra-

yomdája 1919.

valót" is kapnak.

— Megengedem, hogy kapnak — válaszoltam. De Magyarország tanítói kara nincs ahhoz szokva, hogy borraivalókat fogadjon el, nincs ahhoz sem szokva, hogy napi 19—20 órás munkát teljesítsen, Budapest ideges közönségének gorombaságait zsebre vágja, cselédleányokból lett kalauznőktől a jegykezelést eltanulja. Igazgató ur! Ha a menekült tanítónők kényszerült helyzetükben vállalnák is ezt a nekik nem való munkát, mi — a segítségükre siető bizottság — nem engednénk meg, hogy őket ennyire megalázzák. Igazgató ur! *Ha én vagyok a Budapesti Közuti Villamos Társaság igazgatója, szégyenlenék ilyen ajánlatot tenni.*

— Akkor nincs több szavam, én az önök dolgán nem segíthetek. Ajánlom magamat! — mondotta a vezérigazgató ur.

... Olcsó munkaerőt. Ez a jelszó. A kalauzok hadbavonultak. Jöjjenek a nők. Jöjjenek a cselédek. Napi 2 korona 60 fillérért. Dolgozzanak reggel $\frac{1}{5}$ órától. Dolgozzanak éjjél után $\frac{1}{2}$ óráig. Dolgozzanak úgy, hogy a reggel $\frac{1}{5}$ órától éjjél után $\frac{1}{2}$ óráig tartó munkaidőben, naponta csak egyszer van $1\frac{1}{2}$, esetleg 2 órai pihenőidő. Emeljék e páriák a 8—10 kilogram súlyu, villamosjeggyel megtöltött bőrtáskát. A bőrtáska szija hadd marja véresre a nő vállát. Nem baj. A társaság 2 korona 60 filléres béréből no meg abból a bizonyos „borraivalók“-ból telik gyógyir, jut balzsam. Flastrom lesz az ideges közönség gorombasága.

A cselédek bedültek. Kalauzok lettek. Ugy látszik, nem bírják a terhet. Megunhatták a foglalkozást. Azt a foglalkozást, amely közben egész nap le sem lehet ülni. Veszély fenyegeti a részvények jövedelmét. Nosza, rajta! Jön Erdélyből a pesti cselédeknél is nagyobb kényszerben levő tömeg. Jönnek a menekültek. Jönnek a tanítónők, tanítók, a tanárok. A honatya szive honfiui bánatában nagyot nyilal. Flastromot készít arra a vezérigazgató ur. Intelligens kalauzokat akar toborozni. Az óvónők, a tanítónők, tanárok köréből. Napi 2 korona 60 fillérért. No meg a borraivalókért. Reggel $\frac{1}{5}$ órától éjjél után $\frac{1}{2}$ óráig terjedő időre. Lesz borraivaló. A borraivaló lehet 8—10 korona. Így, a vezérigazgató ur ...

Nem, vezérigazgató ur! Mi a magyar tanítót tanítónőt, óvónőt, tanárt nem hagyjuk el a veszedelemek idején sem. Mi nem engedjük oda prédául senkinek sem. Megosztjuk velük száműzetésükben kenyerünket. Megosztjuk velük vánkosainkat. Nem, vezérigazgató ur! Ön gyűjtheti továbbra is a milliókat magának, a társaságnak. Gyűjtheti, de nem a közoktatásügy hajléktalanná lett munkásainak véres verejtékének árán ...